Ministerie van Defensie

> Retouradres Postbus 20701 2500 ES Den Haag

de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Bezuidenhoutseweg 67
2594 AC Den Haag

Ministerie van Defensie
Plein 4
MPC 58 B
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
www.defensie.nl

Onze referentie
MINDEF20260071992

Datum	11 november 2026
Betreft	Beleidsreactie onderzoeksrapport Inspectie Veiligheid Defensie 'Risicobeheersing bij Basis Rijopleiding Persoonsbeveiliging Binnenland (BROPBB)'

Geachte voorzitter,

Hierbij bied ik u het rapport 'Risicobeheersing bij de Basis Rijopleiding Persoonsbeveiliging Binnenland (BROPBB)' van de Inspectie Veiligheid Defensie (IVD) aan. Het rapport is opgesteld naar aanleiding van een noodlottig ongeval op 8 januari 2025 tijdens een les-situatie van deze rijopleiding, waarbij een bestuurder van een voertuig van de Koninklijke Marechaussee (KMar) een fietser, niet deel uitmakend van Defensie, op de openbare weg aanreed. De fietser overleed als gevolg van het ongeval.

Ik betreur het ten zeerste dat dit tragische ongeval heeft plaatsgevonden. Ik wil dan ook mijn medeleven betuigen aan de nabestaanden van het slachtoffer. Vertegenwoordigers van Defensie onderhouden contact met de nabestaanden.

Ik neem het onderzoek van de IVD en het daaruit voortvloeiende rapport ter harte en neem de aanbevelingen over.

Doel en context van het onderzoek

Het aantal personen in Nederland dat beveiliging nodig heeft, zoals politici, neemt toe. De KMar, alsmede de politie, is verantwoordelijk voor een deel van deze beveiliging. De KMar leidt militairen in 12 weken op tot persoonsbeveiliger door het volgen van de opleiding Persoonsbeveiliger Binnenland (PBB). Voorafgaand aan deze opleiding moeten militairen gedurende twee weken de Basis Rijopleiding Persoonsbeveiliging Binnenland (BROPBB) succesvol hebben afgerond. De BROPBB wordt uitgevoerd onder regie van het Opleidings- en Trainingscentrum Rijden (OTCRij), onderdeel van de Landmacht. De PBB-opleiding wordt uitgevoerd door het Opleidings-, Trainings- en Kenniscentrum Koninklijke Marechaussee (OTCKMar).

Tijdens de BROPBB wordt – om realistische scenario's na te bootsen - op basis van vrijstellingen krachtens de Wegenverkeerswet 1994 onder meer met hoge snelheid en door rood verkeerslicht gereden in onopvallende auto's op de openbare weg. Dit levert gedurende de opleiding verhoogde risico's op voor weggebruikers, cursisten en instructeurs. Het doel van dit IVD-onderzoek is het verkrijgen van inzicht in de beheersing van de veiligheidsrisico's van de BROPBB. Hiertoe formuleerde de IVD vooraf twee onderzoeksvragen:

- Wat staat in de daartoe bestemde documentatie beschreven over hoe de verantwoordelijke partijen de veiligheidsrisico's van de BROPBB bepalen?
- Wat staat in de daartoe bestemde documentatie beschreven over de mate van beheersing van de veiligheidsrisico's van de BROPBB door de verantwoordelijke partijen?

Het betrof een themaonderzoek op basis van documentatie en interviews met focus op deze risico's voor de weggebruikers, cursisten en instructeurs. Het ongeval als zodanig was geen onderdeel van het onderzoek.

Conclusies en aanbevelingen van het onderzoek

Gezien de toename van het aantal te beveiligen personen in Nederland, erkent de IVD het grote maatschappelijke belang van de BROPBB. Daarnaast geeft de IVD aan dat het voor de doeltreffendheid van de opleiding tot persoonsbeveiliger essentieel is om realistisch op te leiden en te trainen, waaronder op de openbare weg. Dit brengt onvermijdelijk risico's met zich mee die voortdurend en zorgvuldig moeten worden afgewogen en beheerst. De IVD constateert dat Defensie deze risico's op een systematische wijze beheerst, maar de risicobeheersing nog een stap verder kan brengen, waarbij de volgende drie aanbevelingen worden benoemd:

Aanvullende Taak Risico Analyse (aan de C-OTCRij)

Overweeg om samen met het OTCKMar de risicobeheersing te vervolmaken door een verdiepende Taak Risico Analyse (TRA)[1] uit te voeren op de risico's die optreden wanneer cursisten gebruik maken van de vrijstellingen van bepalingen krachtens de Wegenverkeerswet 1994.

Verbeter de kwaliteitszorg (aan de C-OTCRij)

Door maatschappelijke ontwikkelingen verwacht de IVD dat de KMar, samen met de opleidingscentra van het OTCRij, te maken zal krijgen met een groeiende behoefte aan persoonsbeveiliging. De IVD erkent dat deze versnelling risico's met zich meebrengt. Om te voorkomen dat de druk op de organisatie leidt tot een focus op maximale efficiëntie ten koste van de veiligheid, is een bewuste afweging tussen snelheid en zorgvuldigheid van groot belang. Dit verbetert de kwaliteitszorg. De aanbeveling van de IVD luidt daarom om de kwaliteitszorg van de BROPBB te verbeteren door cursisten en instructeurs structureel te bevragen en de opleiding op basis van deze feedback verder te optimaliseren.

Organiseer evaluatie en tegenspraak (aan de C-OTCKMar)

Structurele evaluatie en tegenspraak is noodzakelijk om de afweging tussen efficiëntie en zorgvuldigheid te borgen tijdens de ontwikkeling van opleidingen. De KMar heeft aangetoond de rijopleiding continue te verbeteren door middel van evaluaties, maar de IVD constateert dat dit bij de snelle ontwikkeling van de initiële opleiding van de BROPBB niet optimaal is gebeurd. Het ontbreken van tussentijdse evaluaties en tegenspraak tijdens dit snelle proces had de kwaliteit van de initiële opleiding kunnen versterken.

Appreciatie van de conclusies en de aanbevelingen

Ik ben van mening dat Defensie de maatschappelijke plicht heeft richting medeweggebruikers, alsmede de zorgplicht richting haar werknemers en de te beschermen persoon, om de hoog-risico activiteiten van de BROPBB te beheersen. Ik vind het positief te lezen dat de IVD constateert dat Defensie, specifiek OTCKMar en OTCRij, deze activiteiten op een systematische wijze beheerst. We blijven bij Defensie echter al het mogelijke doen om risico's tot een minimum te beperken.

Defensie heeft naar aanleiding van het ongeval begin 2025 direct diverse maatregelen genomen, met als doel de beheersing van de hoog-risico activiteiten binnen de BROPBB verder te versterken. Deze acties sluiten aan bij de aanbevelingen zoals verwoord in het rapport. Daarnaast bieden de aanbevelingen belangrijke aanknopingspunten om de veiligheid binnen de BROPBB, maar ook bij andere rijopleidingen binnen Defensie, verder te verbeteren. OTCRij en OTCKMar hebben inmiddels de volgende maatregelen in gang gezet:

Toevoeging van een veiligheidsparagraaf in de lesplannen

[1] Een TRA (Taak Risico Analyse) is een systematische methode om voorafgaand aan de uitvoering van een specifieke taak de veiligheidsrisico's te identificeren, te beoordelen en beheersmaatregelen vast te stellen.

Bij de ontwikkeling van opleidingsproducten zoals de BROPBB worden de risico's, die zich bij de uitvoering van de betreffende taak kunnen voordoen, als uitgangspunt genomen. Deze risico's worden geborgd in een zogenaamde veiligheidsparagraaf in de lesplannen van de rijopleidingen van het OTCRij. Dit wordt niet alleen in theorie maar ook in de lespraktijk toegepast. De hiervoor benodigde input, waaronder de informatie voortvloeiend uit een Taak Risico Analyse (TRA)[2], haalt het OTCRij op bij het OTCKMar.

Aanpassing van de opleiding met een gradueel toenemende complexiteit

OTCRij en OTCKMar passen het programma van de BROPBB en PBB-opleiding aan, uitgaande van een gradueel oplopende complexiteit: de BROPBB legt de basis voor de startbekwame chauffeur (opleiden), waarna de PBB-opleiding de chauffeur verder ontwikkelt tot functiebekwaam niveau (trainen). Het uitstroomniveau van de BROPBB sluit daardoor beter aan op het instroomniveau van de PBB-opleiding.

Optimalisatie van feedback van instructeur en cursist

Het OTCRij gaat samen met het OTCKMar verder met het optimaliseren van de feedback cyclus. Iedere cursist werd aanvankelijk al om feedback gevraagd, als vast onderdeel bij het einde van elke start bekwame rijopleiding. Feedback vindt plaats voor alle opleidingen van het OTCRij en opleidingen die onder regie van OTCRij worden uitgevoerd. In combinatie met briefings voor instructeurs en cursisten zorgt dit voor een betere bewustwording en beheersing van de operationele risico's en de reflectie op deze risico's. Om deze noodzakelijk feedback cyclus verder te optimaliseren, verzamelen OTCRij en KMar gedurende iedere opleiding actief en structureel feedback, omdat het een essentieel instrument vormt voor het beheersen van de opleidingsrisico's. OTCRij rapporteert over de feedback en de opvolging daarvan in haar kwartaalrapportage.

Verbeteringen bij ontwikkeling opleidingen

Na het ongeval heeft OTCKMar in samenspraak met OTCRij direct extra maatregelen getroffen ten aanzien van de opleidingen. Na evaluatie zijn opleidings- en instructiedocumentatie van de BROPBB en PBB-opleiding direct aangevuld met concrete scenario's rondom hoog-risico activiteiten. In combinatie met briefings voor instructeurs en cursisten zorgt dit voor een beter bewustzijn en beheersing van de operationele risico's. Daarnaast zijn inhoudelijke verbeteringen doorgevoerd om de opleiding beter aan te laten sluiten op de operatie. Ten slotte heeft er een structurele herijking plaatsgevonden, waarbij een vernieuwde structuur voor de PBB-opleiding definitief is vormgegeven, waarbij de kwalificaties, instroomniveaus en leerdoelen zijn vastgelegd om in 2027 te kunnen worden geïmplementeerd. Aangezien de ontwikkeling van rijopleidingen onderdeel is van de kwalificatieketen, is de tegenspraak in de basis geborgd. OTCRij en OTCKMar zijn momenteel in overleg om de evaluatie cyclus verder te sluiten en de uitwisseling van kennis en ervaring met referentiegroepen te borgen.

De verbetermaatregelen die Defensie reeds in gang heeft gezet, zijn in lijn met de IVD-aanbevelingen, hetgeen het belang van de verdere uitvoering en structurele borging daarvan onderstreept. De aanbevelingen zullen dan ook worden benut om de ingezette verbeteringen verder uit te rollen en te continueren, en waar nodig nader aan te scherpen.

Aanvullend hierop wordt momenteel de Brancherichtlijn Optische- en Geluidssignalen (OGS) verduidelijkt op het gebied van afwijkingsmogelijkheden tijdens opleiding en training. Tevens zal OTCRij haar lesplannen aanpassen zodat gedurende de BROPBB expliciet geen gebruik mag worden gemaakt van de uitzondering van de Brancherichtlijn OGS die het nu nog mogelijk maakt harder te rijden dan 40 km/u boven de ter plaatse geldende maximumsnelheid. Tijdens de PBB-opleiding kan hier wel gebruik van worden gemaakt. Het rapport geeft daarmee vooral richting aan de verdere uitvoering en bestendiging van de bestaande aanpak van mitigerende maatregelen.

[2] Een TRA een systematische methode om voorafgaand aan de uitvoering van een specifieke taak de veiligheidsrisico's te identificeren, te beoordelen en beheersmaatregelen vast te stellen.

Gelet op de reeds ingezette maatregelen en de aansluiting daarvan op de aanbevelingen, zie ik op dit moment geen directe aanleiding voor aanvullende uitvoerings- en beleidsmatige maatregelen van ingrijpende aard. De nadruk ligt op een zorgvuldige uitvoering, evaluatie en borging van de hier geschetste verbeteringen in de praktijk. Eventuele restrisico's zijn met deze maatregelen aanzienlijk beperkt en aanvaardbaar.

Tot slot

Defensie heeft een zorgplicht naar haar medewerkers en een verantwoordelijkheid naar de maatschappij om risico's zo veel mogelijk te minimaliseren en te beheersen, en ongevallen zo veel mogelijk te voorkomen. Dat is zeker het geval indien bij oefenen en trainen ook medeweggebruikers of anderen aan risico 's kunnen worden blootgesteld. Dit dwingt Defensie tot een constante en kritische reflectie op de operatie, iedere dag opnieuw. Het is daarom van groot belang dat we leren van incidenten en ongevallen en deze inzichten benutten om de bijkomende risico's zorgvuldig en blijvend te beheersen. Dat geldt ook tijdens het opleiden en trainen, juist in een context waarin de complexiteit gedurende de opleiding voortdurend toeneemt.

Het IVD-rapport levert een belangrijke bijdrage aan het vergroten van het bewustzijn en beheersing van de operationele risico's van de BROPBB. Ik spreek dan ook mijn dank uit aan de IVD voor de inhoud van dit rapport.

Hoogachtend,

DE STAATSSECRETARIS VAN DEFENSIE

Derk Boswijk